

פרשת יתרו

אשר בשמים ממעל ואשר בארץ מתחת (כ, ד)

אמר הגה"ק בעל הבן איש חי זי"ע פסוק זה מלמד אותנו - "אשר בשמים ממעל" שכאשר מדובר בעניינים רוחניים חובה על האדם להתבונן בבני אדם שהם למעלה ממעלתו שאז ילמד שעדיין יש לו מה לתקן.

ומאידך "ואשר בארץ מתחת" בעניינים גשמיים חובה עליו להסתכל על בני אדם פחותים ממנו וכך יראה עצמו כעשיר שיש לו כל ולא יחפש לעצמו מותרות.

והביא על כך משל מעניין למה הדבר דומה? לבעל בית אחד היה סולם בחצר שהגיע עד לגג הבית. קרא האיש למשרתו ואמר לו: סולם זה המוצב בחצר מהווה סכנה, כי עלול לבוא מאן דהוא ולטפס בו אל הגג וחלילה עלול ליפול משם, על כן עקור נא את שלבי הסולם כדי שאיש לא יוכל לעלות בו.

המשרת, שהיה כסיל גדול, רץ מיד למלא את רצון אדוניו אולם עשה זאת באופן מטופש ביותר. עלה המשרת שלב אחד בסולם ועקר את השלב התחתון. לאחר עלה אל השלב השלישי ועקר את השלב השני וכן הלאה... לבסוף עמד המשרת בראש הסולם אולם לא נותרו שלבים בהם יוכל הוא בעצמו לרדת מן הסולם.

צעק המשרת ושוועתו הגיעה לאוזני בעל הבית. מיהר אליו בעל הבית ובעזרת אחרים שלשלו את המשרת הסכל מן הגג בעזרת חבלים...

צעק בעל הבית על המשרת שוטה שכמוך! האם אינך יודע כי תחילה עוקרים את השלב העליון?

כעבור זמן קרא בעל הבית למשרת ואמר: הנה יש בחצר בור גדול ובתוכו סולם, חושש אני שילדים שובבים ירדו אל הבור ויסתכנו, על כן עקור נא את שלבי הסולם.

המשרת, שזכר היטב את ההוראות בדבר עקירת שלבי סולם, רץ במהירות והחל יורד בבור תוך שהוא עוקר תחילה את השלב העליון ולאחריו את זה שתחתיו... עד מהרה מצא עצמו המשרת בתחתית הבור ללא כל דרך לעלות ממנו...

צעק עליו שוב הבעל הבית שוטה שבעולם! האינך מבין שהיה עליך לעקור תחילה את השלב התחתון...?

התגונן המשרת אבל אתה עצמך צעקת עלי כאשר עשיתי כן והורית לי במפורש לעקור את העליון תחילה?

נכון מאד הסכים בעל הבית אבל האם כל המקומות שווים? פעמים שיש לעשות כך ופעמים להיפך!

כן הוא הנמשל המשיך הגה"ק בעל הבן איש חי זי"ע אל לו לאדם לנהוג מידה אחת בענייני הרוח וענייני הגשם, לכל אחד מהם יש לנהוג בהנהגה המתאימה לו. ברוחניות יש להביט למעלה ואילו בגשמיות יש להביט דווקא למטה!...

מקור: פנינים

פרשת יתרו